

****ZDRUŽITEV ITALIJE****

- **Neuspešen poizkus** združitve v letu 1848/49, ni omajal gibanj za njeno združitve
- Vodilno vlogo je **imelo kraljestvo Piemont-Sardinija**, glavne zasluge pri združevanju ima piemontski ministrski predsednik **Camillo Benso de Cavour**.
- Do združitve bi lahko prišli samo s **podporo** katere od velesil, zato se je oprl na francoskega Napoleona III (nekoč karbonar).

Mir in reforme

- Leta 1852 je Cavour postal **predsednik vlade**, prizadeval si je za modernizacijo gospodarstva in politike. Na gospodarskem področju je z **liberalno gospodarsko politiko** v Piemont pritegnil velike količine **tujega kapitala** (francoskega in angleškega).
- Podpiral je razvoj Genovskega **pristanišča**, **železniškega omrežja** in kanalov, **slabil moč cerkve**, liberaliziral upravo, vojsko.
- Prizadeval si je, da bi iz Italije **izrinil Avstrijce**. Izvedel je reformo vojske in jo oborožil z modernim orožjem – a še vedno je potreboval **pomoč**..
- Priložnost je dobil v **času krimske vojne** ko je podprl Francijo in Veliko Britanijo.
- Bistveno za izgon Avstrijcev je bilo razbitje **tradicionalnega rusko-avstrijskega zavezništva**. Tudi v Franciji in Veliki Britaniji se je okrepila naklonjenost do združitve Italije.
- V vasicu Plombiers je Napoleon III Cavourju obljubil vojaško pomoč in podporo pri oblikovanju zveze držav pod častnim predsedstvom papeža (koncept risorgimenta). V zameno bi Piemont Franciji odstopil **Savonijo** in **Nico**.
- Priprave na vojno so se začele, Piemont in Francija sta sklenila tajno zavezniško pogodbo, ki jo je Napoleon III kmalu razkril in vznemiril Rusijo in Veliko Britanijo.
- Konec aprila 1859 se je **začela vojna** (Avstrija proti Piemontu in Franciji)

Kraljestvo Italija

- Avstrijci so bili **poraženi v dveh večjih bitkah** (pri Magenti in Solferinu)
- Francijo z Avstrijo podpiše preliminarno mirovno pogodbo. Avstrijci naj bi se umaknili iz Lombardije, stari vladarji v srednjeitalijanskih državah (Toskana, Parma, Modena) pa vrnili. Cavourja pogodba **razočara in odstopi od položaja**.
- Potem ga podpreta Velika Britanija in Francija in se spet vrne. Napoleon III privoli v priključitev **Toskane, Modene, Parme in Emilije-Romagne** k sardinskemu kraljestvu.
- Okrepi se gibanje za združitve Italije.
- **Garibaldi** (po dogovoru) maja 1860 s tisoč prostovoljci zasede Sicilijo, sestavi začasno vlado in razglasi splošno vojaško obveznost, da bi lahko nadaljevali osvobodilni boj.
- Ko je Garibaldi zavzel **Neapelj**, je piemontska vojska zasedla del papeške države. Garibaldi je oktobra izročil **Kraljestvo dveh Sicilij** piemontskemu kralju Viktorju Emanuelu. Priključitev je potrdil plebiscit.
- V Torinu februarja 1861 se je sestal novi italijanski parlament, ki je 17.marca 1861 razglasil **italijansko kraljestvo** in **sardinskega kralja Viktorja Emanuela II.**(savojska rodbina) za prvega kralja Italije. Velika Britanija in Francija sta novo kraljevino takoj priznali.

Rim ali smrt

- Zunaj kraljestva sta ostala **Benečija** (del Avstrije), ter **ostanek papeške države z Rimom**.
- Po Caourjevi smrti sta se za dokončno združitve zavzemala **Mazzini in Garibaldi**.
- Garibaldi se je odločil s 3000 prostovoljci zavzeti Rim – geslo: Rim ali smrt.
- Ustaviti ga je morala Italijanska vojska (zaradi pritiskov Francije in Velike Brita.)
- Leta 1866 se je Italija kot Pruska zaveznica udeležila vojne z Avstrijo in za nagrado dobila **Benečijo**. Na plebiscitu so glasovali tudi Beneški Slovenci.
- Ostal je le **še Rim**, ki ga je Garibaldi poskušal ponovno osvojiti, vendar so ga premagale francoske čete, ki so **varovale papeža**.
- Do priključitve Rima je prišlo šele leta 1870, ko je **Francijo napadla Prusija**, in je Napoleon bil prisiljen odpoklicati svoje čete iz Rima.

Združena Italija

- Septembra 1870 zavzamejo Rim in ga razglasijo za **prestonico** (plebiscit)
- Italijanska država je jamčila **svobodo papežu**, ta pa se je razglasil za **ujetnika v Vatikanu**.
- Spor je bil hudo breme za novo družbo. Do sporazuma pride šele leta 1929.